

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. sausio 25 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė – Reglamentas (EB) Nr. 44/2001 – 15 ir 16 straipsniai – Jurisdikcija, susijusi su vartotojų sutartimis – Sąvoka „vartotojas“ – Vartotojų reikalavimų, pareikštinių tam pačiam verslininkui, perleidimas vienas kitam“

Byloje C-498/16

dėl 2016 m. liepos 20 d. *Oberster Gerichtshof* (Aukščiausiasis Teismas, Austrija) nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2016 m. rugsėjo 19 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Maximilian Schrems

prieš

Facebook Ireland Limited

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija)

kuri sudaro kolegijos pirmininkas L. Bay Larsen, teisėjai J. Malenovský, M. Safjan (pranešėjas), D. Šváby ir M. Vilaras,

generalinis advokatas M. Bobek,

posėdžio sekretorius M. Aleksejev, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2017 m. liepos 19 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- M. Schrems, atstovaujamo advokatų W. Proksch ir H. Hofmann,
- *Facebook Ireland Limited*, atstovaujamos advokatų N. Pitkowitz, M. Foerster ir K. Struckmann,
- Austrijos vyriausybės, atstovaujamos G. Eberhard ir G. Kunnert,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze, R. Kanitz ir M. Hellmann,
- Portugalijos vyriausybės, atstovaujamos M. Figueiredo, L. Inez Fernandes ir S. Duarte Afonso,
- Europos Komisijos, atstovaujamos M. Wilderspin ir M. Heller,

* Proceso kalba: vokiečių.

susipažinęs su 2017 m. lapkričio 14 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,
priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42 ir klaidų ištaisymas OL L 290, 2014, p. 11) 15 ir 16 straipsnių išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Maximilian Schrems, gyv. Austrijoje, ir *Facebook Ireland Limited*, kurios buveinė yra Airijoje, ginčą dėl prašymų pripažinti, įpareigoti nutraukti veiksmus, atskleisti informaciją, pateikti ataskaitas ir sumokėti 4 000 eurų sumą, susijusių su M. Schrems ir kitų septynių asmenų privačiomis *Facebook* paskyromis; šie asmenys perleido M. Schrems su šiomis paskyromis susijusius savo reikalavimus.

Teisinis pagrindas

Reglamentas Nr. 44/2001

- 3 Reglamento Nr. 44/2001 8, 11 ir 13 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(8) Bylos, kurioms taikomas šis reglamentas, ir jo laikytis privalančių valstybių narių teritorijos turi būti susijusios. Atitinkamai bendros jurisdikcijos taisyklės iš principo turėtų būti taikomos tada, kai atsakovo nuolatinė gyvenamoji vieta yra vienoje minėtų valstybių narių.

<...>

(11) Jurisdikcijos taisyklės turi būti ypač nuspėjamos ir pagrįstos principu, pagal kurį jurisdikcija paprastai priklauso nuo atsakovo gyvenamosios vietos, ir šiuo pagrindu jurisdikcija turi būti visada prieinama, išskyrus keletą aiškiai nustatytų situacijų, kuriuose bylinėjimosi objektas arba šalių autonomija pateisinama kaip kitokia susijusi aplinkybė. Turi būti atskirai apibrėžta juridinio buveinė, siekiant didesnio bendrų taisyklių aiškumo ir išvengti jurisdikcijos prieštaravimų.

<...>

(13) Kalbant apie draudimo, vartotojų ir darbo sutartis, silpnesniąją šalį turėtų ginti palankesnės tokios šalies interesams jurisdikcijos taisyklės nei bendrosios taisyklės.“
- 4 Šio reglamento 2 straipsnyje nustatyta:

„1. Pagal šį reglamentą valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims, neatsižvelgiant į jų pilietybę, bylos turi būti keliamos tos valstybės narės teismuose.

2. Asmenims, kurie nėra valstybės narės, kurioje jie nuolat gyvena, piliečiai, taikomos tos valstybės narės piliečiams taikomos jurisdikcijos taisyklės.“
- 5 Reglamento Nr. 44/2001 II skyriaus 4 skirsnis „Jurisdikcija, susijusi su vartotojų sutartimis“ apima 15–17 straipsnius.

6 Šio reglamento 15 straipsnyje nustatyta:

„1. Bylose dėl sutarties, kurią asmuo, vartotojas, sudaro tokiam tikslui, kuris gali būti laikomas nesusijusiu su jo darbu arba profesija, jurisdikcija nustatoma vadovaujantis šiuo skirsniu, nepažeidžiant 4 straipsnio ir 5 straipsnio 5 punkto, jeigu:

- a) sutartis sudaryta dėl prekių pardavimo išsimokėtinai grąžinamo dalinių įmokų kredito sąlygomis; arba
- b) sutartis sudaryta dėl paskolos, kuri turi būti grąžinta dalimis, arba dėl bet kurios kitos formos kredito, suteikto prekių pardavimui finansuoti; arba
- c) visais kitais atvejais, sutartis buvo sudaryta su šalimi, vykdančia komercinę arba profesinę veiklą valstybėje narėje, kurioje yra vartotojo nuolatinė gyvenamoji vieta, arba kitu būdu tokią veiklą susiejančia su minėta valstybe nare ar keliomis valstybėmis, įskaitant pastarąją, ir jeigu minima sutartis yra priskiriama tokios veiklos sričiai.

2. Jeigu vartotojas sudaro sutartį su šalimi, kuri minėtoje valstybėje narėje nuolat negyvena, bet vienoje valstybių narių turi filialą, agentūrą arba kitokį įmonės padalinį, visuose su minėto filialo, agentūros arba įmonės padalinio operacijomis susijusiuose ginčiuose laikoma, kad tokios šalies nuolatinė gyvenamoji vieta yra toje valstybėje narėje.

3. Šis skirsnis netaikomas vežimo sutarčiai, kitai nei sutartis, kurioje už įskaitytą kainą numatyta kelionė ir nakvynė.“

7 Šio reglamento 16 straipsnyje numatyta:

„1. Vartotojas kitai sutarties šaliai bylą gali iškelti valstybės narės, kurioje yra nuolatinė tos sutarties šalies gyvenamoji ar verslo vieta, teismuose arba vartotojo nuolatinės gyvenamosios vietos teismuose.

2. Bylą vartotojui kita sutarties šalis gali iškelti tik valstybės narės, kurioje yra vartotojo nuolatinė gyvenamoji vieta, teismuose.

3. Šis straipsnis nedaro poveikio teisei kelti priešiškinį teisme, kuriame, kaip nurodoma šioje dalyje, dar nebaigtas nagrinėti pagrindinis ieškinys.“

8 To paties reglamento 17 straipsnyje nustatyta:

„Šio skirsnio nuostatų galima nesilaikyti tik pagal susitarimą, kuris:

- 1) sudaromas po to, kai kyla ginčas; arba
- 2) leidžia vartotojui iškelti bylą teismuose, kituose nei nurodyti šiame skirsnyje; arba
- 3) sudaromas tarp vartotojo ir kitos sutarties šalies, kurių abiejų nuolatinė gyvenamoji arba gyvenamoji vieta sutarties sudarymo metu yra toje pačioje valstybėje narėje, ir kuris tos valstybės narės teismams suteikia jurisdikciją, jeigu toks susitarimas neprieštarauja minėtos valstybės įstatymams.“

Reglamentas (ES) Nr. 1215/2012

- 9 Reglamentas Nr. 44/2001 buvo panaikintas 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 351, 2012, p. 1). Vis dėlto, remiantis Reglamento Nr. 1215/2012 66 straipsnio 1 dalimi, šis reglamentas taikomas tik teismo procesams, pradėtiems 2015 m. sausio 10 d. arba vėliau.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 10 M. Schrems naudoja socialiniu tinklu *Facebook* nuo 2008 m. Iš pradžių jis naudojo šį socialinį tinklą tik privačiais tikslais išgalvotu vardu. Nuo 2010 m. jis naudoja *Facebook* paskyrą privačiais tikslais – kelia ten nuotraukas, kalbasi ir dalijasi įrašais su maždaug 250 draugų. Toje paskyroje savo vardą jis rašo kirilica tam, kad nebūtų galima jo rasti pagal tikrąjį vardą. Nuo 2011 m. jis taip pat naudoja savo vardu sukurtą ir registruotą *Facebook* tinklalapį, siekdamas pranešti interneto naudotojams apie savo iškeltą bylą *Facebook Ireland*, skaitomus pranešimus, dalyvavimą viešose diskusijose ir pranešimus žiniasklaidoje, taip pat – prašyti aukoti lėšų ir reklamuoti savo knygas.
- 11 Nuo 2011 m. rugpjūčio mėn. M. Schrems Airijos duomenų apsaugos komisijai pateikė 23 skundus dėl *Facebook Ireland*; nagrinėjant vieną iš šių skundų, Teisingumo Teismui buvo pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą (2015 m. spalio 6 d. Sprendimas *Schrems*, C-362/14, EU:C:2015:650).
- 12 M. Schrems bylos dėl duomenų apsaugos pažeidimų tema išleido dvi knygas, skaitė pranešimus (kartais už atlygį) daugiausia komerciniuose renginiuose, įregistravo kelias interneto svetaines, kaip antai tinklaraščius, internetines peticijas, bylinėjimosi su atsakove pagrindinėje byloje sutelktinio finansavimo akcijas. Jis taip pat įsteigė pagrindinės teisės į duomenų apsaugą įgyvendinimo asociaciją, gavo įvairių apdovanojimų ir daugiau kaip 25 000 asmenų iš viso pasaulio jam perleido savo reikalavimus, kad juos būtų galima pareikšti šioje byloje.
- 13 M. Schrems įsteigta pagrindinės teisės į duomenų apsaugą įgyvendinimo asociacija yra ne pelno siekianti asociacija, jos tikslas – įgyvendinti pagrindinę teisę į duomenų apsaugą, teikti reikiamą susijusią informaciją, bendrauti su žiniasklaida ir teikti politinius paaiškinimus. Jos paskirtis yra finansiškai remti su viešuoju interesu susijusias pavyzdines bylas, iškeltas įmonėms, potencialiai pažeidžiančioms šią pagrindinę teisę. Ši asociacija taip pat finansuoja būtinas išlaidas ir šiuo tikslu renka, administruoja ir išmoka paaukotas lėšas.
- 14 M. Schrems iš esmės kaltina atsakovę pagrindinėje byloje dėl duomenų apsaugos teisės aktų, visų pirma *Datenschutzgesetz 2000* (2000 m. Austrijos duomenų apsaugos įstatymas), *Data protection Act 1988* (1988 m. Airijos duomenų apsaugos įstatymas) ar 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 281, 1995, p. 31; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 15 t., p. 355), pažeidimų.
- 15 M. Schrems pateikė *Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien* (Vienos apygardos civilinių bylų teismas, Austrija) kelis išsamius reikalavimus: pirma, pripažinti atsakovės pagrindinėje byloje, kaip paslaugų teikėjos, statusą ir jos pareigą laikytis instrukcijų arba jos statusą kaip kontroliuojančio asmens, kiek ji tvarko duomenis savo tikslais, taip pat pripažinti, kad sutarties nuostatos dėl naudojimosi sąlygų negalioja, antra, įpareigoti ją nutraukti veiksmus, susijusius su jo duomenų naudojimu savo arba trečiųjų asmenų tikslais, trečia, atskleisti informaciją dėl jo duomenų naudojimo, ketvirta, pateikti ataskaitas ir atlyginti žalą, susijusią su sutarties sąlygų pakeitimu, kompensacija ir nepagrįstu praturtėjimu.

- 16 Šiuo klausimu jis remiasi savo teisėmis ir panašiomis septynių kitų atsakovės pagrindinėje byloje kontrahentų, kurie taip pat yra vartotojai ir gyvena Austrijoje, Vokietijoje ar Indijoje, teisėmis, kurias šie jam perleido byloje prieš *Facebook Ireland*.
- 17 M. Schrems teigimu, tas teismas turi tarptautinę jurisdikciją kaip vartotojo gyvenamosios vietos teismas pagal Reglamento Nr. 44/2001 16 straipsnio 1 dalį.
- 18 *Facebook Ireland*, be kita ko, prieštarauja ir tvirtina, kad nėra tarptautinės jurisdikcijos.
- 19 *Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien* (Vienos apygardos civilinių bylų teismas) atmetė M. Schrems ieškinį, motyvuodamas tuo, kad jis naudojasi *Facebook* ir profesiniais tikslais, todėl negali remtis vartotojo gyvenamosios vietos teismo jurisdikcija. Tas teismas tvirtina, kad perleidėjui taikoma jurisdikcija netampa perėmėjo jurisdikcija.
- 20 M. Schrems pirmosios instancijos teismo nutartį apskundė apeliacine tvarka *Oberlandesgericht Wien* (Vienos aukštesnysis apygardos teismas, Austrija). Šis teismas iš dalies pakeitė tą nutartį. Jis patenkino reikalavimus, susijusius su ieškovo pagrindinėje byloje ir atsakovės pagrindinėje byloje sudaryta sutartimi. Vis dėlto jis atmetė ieškinį, kiek jis susijęs su perleistais reikalavimais, motyvuodamas tuo, kad jurisdikcija vartotojų bylose taikoma tik ieškovui pagrindinėje byloje, kai jis reiškia savo reikalavimus. Todėl M. Schrems negalėjo remtis Reglamento Nr. 44/2001 16 straipsnio 1 dalies antra sakinio dalimi, reikšdamas perleistus reikalavimus. Vis dėlto, kiek tai susiję su likusia ieškinio dalimi, šis teismas atmetė *Facebook Ireland* pareikštus procesinio pobūdžio prieštaravimus.
- 21 Abi šalys dėl šio sprendimo pateikė kasacinius skundus *Oberster Gerichtshof* (Aukščiausiasis Teismas, Austrija).
- 22 Šis teismas nurodo, kad jei ieškovas pagrindinėje byloje būtų laikomas „vartotoju“, byla turėtų būti iškelta Vienoje. Tas pats taikoma byloms, iškeltoms dėl Vienoje gyvenančių vartotojų reikalavimų. Atsakovei pagrindinėje byloje nebūtų užkrauta didelė papildoma našta, jeigu šioje byloje jai taip pat tektų apsiginti nuo kitų perleistų reikalavimų.
- 23 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad atsižvelgiant į Teisingumo Teismo jurisprudenciją negalima užtikrintai atsakyti į klausimą, kiek vartotojas, kuriam kiti vartotojai perleido savo reikalavimus, kad jie būtų bendrai įvykdyti, gali remtis vartotojo gyvenamosios vietos teismo jurisdikcija.
- 24 Šiomis aplinkybėmis *Oberster Gerichtshof* (Aukščiausiasis Teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar Reglamento Nr. 44/2001 <...> 15 straipsnį reikia aiškinti taip, kad „vartotojas“, kaip jis suprantamas pagal šią nuostatą, praranda šį statusą, jeigu ilgesnį laiką panaudojęs asmeninę *Facebook* paskyrą jis publikuoja knygas, susijusias su jo reikalavimų vykdymu, kartais taip pat skaito pranešimus už atlygį, administruoja interneto svetaines, renka reikalavimams įvykdyti skirtas aukas ir perima daugelio vartotojų reikalavimus užtikrinęs, kad jis perves šiems vartotojams bet kokią byloje laimėtą sumą atskaičius bylinėjimosi išlaidas?
2. Ar Reglamento Nr. 44/2001 <...> 16 straipsnį reikia aiškinti taip, kad vartotojas valstybėje narėje kartu su savo iš vartotojų sandorio kylančiais reikalavimais savo gyvenamosios vietos teismuose taip pat gali pareikšti su tuo pačiu klausimu susijusius kitų vartotojų, nuolat gyvenančių
- a) toje pačioje valstybėje narėje,
 - b) kitoje valstybėje narėje arba
 - c) trečiojoje šalyje,

reikalavimus, jeigu jam buvo perleisti minėti iš vartotojų sandorių kylantys reikalavimai, kurie pareikšti tam pačiam atsakovui ir pagrįsti tuo pačiu teisiniu pagrindu, ir jeigu perleidimo sandoris nepatenka į ieškovo profesinės ar darbinės veiklos sritį, o veikiau skirtas reikalavimams bendrai įvykdyti?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 25 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad asmeninės *Facebook* paskyros naudotojas nepraranda „vartotojo“ statuso, kaip jis suprantamas pagal šią nuostatą, jei publikuoja knygas, skaito pranešimus, administruoja interneto svetaines, renka aukas ir perima daugelio vartotojų reikalavimus, siekdamas juos pareikšti teisme.
- 26 Visų pirma primintina, kad Reglamentas Nr. 44/2001 pakeitė 1968 m. rugsėjo 27 d. Konvenciją dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo (OL L 299, 1972, p. 32), iš dalies pakeistą paskesnėmis konvencijomis, susijusiomis su naujų valstybių narių prisijungimu prie šios konvencijos, todėl Teisingumo Teismo pateiktas šios konvencijos nuostatų išaiškinimas taikomas ir minėto reglamento nuostatomis, kai šių teisės aktų nuostatas galima laikyti „lygiavertėmis“ (2015 m. sausio 28 d. Sprendimo *Kolassa*, C-375/13, EU:C:2015:37, 21 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija), o nagrinėjamu atveju taip ir yra.
- 27 Reglamento Nr. 44/2001 sistemoje valstybės narės, kurios teritorijoje yra atsakovo nuolatinė gyvenamoji vieta, teismų jurisdikcija yra bendrasis principas, įtvirtintas šio reglamento 2 straipsnio 1 dalyje. Tik kaip šio principo išimtis šioje nuostatoje numatyti atvejai (jų sąrašas baigtinis), kai atsakovui galima arba būtina pareikšti ieškinį kitos valstybės narės teisme. Todėl nuo šio bendrojo principo nukrypstančios jurisdikcijos taisyklės turi būti aiškinamos siaurai, t. y. kad aiškinimas neviršytų konvencijoje numatytų atvejų (šiuo klausimu žr. 2005 m. sausio 20 d. Sprendimo *Gruber*, C-464/01, EU:C:2005:32, 32 punktą).
- 28 Reglamente Nr. 44/2001 vartojamos sąvokos, be kita ko, esančios šio reglamento 15 straipsnio 1 dalyje, turi būti aiškinamos savarankiškai, iš esmės remiantis šio reglamento sistema ir tikslais, kad būtų galima užtikrinti, kad jis bus vienodai taikomas visose valstybėse narėse (2015 m. sausio 28 d. Sprendimo *Kolassa*, C-375/13, EU:C:2015:37, 22 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija), tačiau siekiant užtikrinti tikslų, kurių Sąjungos teisės aktų leidėjas siekia sutarčių su vartotojais srityje, laikymąsi ir Sąjungos teisės darną taip pat reikia atsižvelgti į kituose Sąjungos teisės aktuose vartojamą sąvoką „vartotojas“ (2013 m. gruodžio 5 d. Sprendimo *Vapenik*, C-508/12, EU:C:2013:790, 25 punktą).
- 29 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas yra patikslinęs, kad sąvoka „vartotojas“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 15 ir 16 straipsnius, turi būti aiškinama siaurai, atsižvelgiant į šio asmens padėtį konkrečioje sutartyje pagal tos sutarties pobūdį ir tikslus, o ne į subjektyvią šio asmens padėtį, nes tas pats asmuo tam tikruose sandoriuose gali būti laikomas vartotoju, o kituose – ūkio subjektu (šiuo klausimu žr. 1997 m. liepos 3 d. Sprendimo *Benincasa*, C-269/95, EU:C:1997:337, 16 punktą ir 2005 m. sausio 20 d. Sprendimo *Gruber*, C-464/01, EU:C:2005:32, 36 punktą).
- 30 Remdamasis tuo Teisingumo Teismas padarė išvadą, kad minėtame reglamente nustatytos specialios taisyklės, skirtos apsaugoti vartotojui kaip silpnesnei šaliai, taikomos tik sutartims, kurios buvo sudarytos siekiant patenkinti privačius asmens poreikius ir kurios niekaip nėra susijusios su jo verslu ar profesija, taigi ši apsauga nėra pateisinama tuomet, kai sutartis buvo sudaryta siekiant su profesine veikla susijusių tikslų (šiuo klausimu žr. 2005 m. sausio 20 d. Sprendimo *Gruber*, C-464/01, EU:C:2005:32, 36 punktą).

- 31 Darytina išvada, kad Reglamento Nr. 44/2001 15–17 straipsniuose nustatytos specialios jurisdikcijos taisyklės iš esmės taikomos tik tuomet, kai šalių sudarytos sutarties tikslas nėra atitinkamų prekių ar paslaugų naudojimas profesiniams tikslams (šiuo klausimu žr. 2005 m. sausio 20 d. Sprendimo *Gruber*, C-464/01, EU:C:2005:32, 37 punktą).
- 32 Konkrečiau dėl asmens, kuris sudaro sutartį siekdamas iš dalies su profesine veikla susijusio tikslo, kurio dėl to tik iš dalies negalima priskirti šiai veiklai, Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad toks asmuo šiomis nuostatomis galėtų remtis tik tuomet, jei ryšys tarp tos sutarties ir suinteresuotojo asmens profesinės veiklos būtų toks silpnas, kad būtų laikytinas menku, todėl vertinant visas sandorio, dėl kurio buvo sudaryta sutartis, aplinkybes būtų visiškai nesvarbus (šiuo klausimu žr. 2005 m. sausio 20 d. Sprendimo *Gruber*, C-464/01, EU:C:2005:32, 39 punktą).
- 33 Būtent atsižvelgiant į šiuos principus reikia nagrinėti, ar *Facebook* paskyros naudotojas tokiomis aplinkybėmis, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, praranda „vartotojo“ statusą, kaip jis suprantamas pagal Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnį.
- 34 Šiuo klausimu iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad M. Schrems iš pradžių, 2008–2010 m., naudojo *Facebook* paskyrą, kuri buvo sukurta vien privačiais tikslais, tačiau nuo 2011 m. jis naudojo ir *Facebook* tinklalapį.
- 35 Anot ieškovo pagrindinėje byloje, egzistuoja dvi skirtingos sutartys: viena dėl *Facebook* tinklalapio, o kita dėl *Facebook* paskyros. *Facebook Ireland* teigimu, yra priešingai – *Facebook* paskyra ir *Facebook* tinklalapis priskiriami prie tų pačių sutartinių santykių.
- 36 Nors prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi nustatyti, ar M. Schrems ir *Facebook Ireland* iš tiesų sieja viena, ar daugiau sutarčių, ir iš to padaryti išvadas dėl „vartotojo“ statuso, reikia patikslinti, kad net galimas sutartinis *Facebook* paskyros ir *Facebook* tinklalapio ryšys neturi įtakos šio statuso vertinimui, atsižvelgiant į šio sprendimo 29–32 punktuose primintus principus.
- 37 Atliekant šį vertinimą, vadovaujantis šio sprendimo 29 punkte primintu reikalavimu sąvoką „vartotojas“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnį, aiškinti siaurai, visų pirma kiek tai susiję su skaitmeninio socialinio tinklo paslaugomis, kurios skirtos naudotis ilgą laiką, reikia atsižvelgti į naudojimosi šiomis paslaugomis vėlesnius pokyčius.
- 38 Šis aiškinimas, be kita ko, reiškia, kad ieškovas, tokių paslaugų naudotojas, galėtų remtis vartotojo statusu tik tuomet, jei naudojimasis paslaugomis su verslu ar profesija nesusijusiais tikslais, dėl kurio iš pradžių sudaryta sutartis, vėliau netapo iš esmės profesinio pobūdžio naudojimusi.
- 39 Vis dėlto, kadangi sąvoka „vartotojas“ apibrėžiama kaip priešprieša sąvokai „ūkio subjektas“ (šiuo klausimu žr. 1997 m. liepos 3 d. Sprendimo *Benincasa*, C-269/95, EU:C:1997:337, 16 punktą ir 2005 m. sausio 20 d. Sprendimo *Gruber*, C-464/01, EU:C:2005:32, 36 punktą) ir nepriklauso nuo žinių ir informacijos, kurių atitinkamas asmuo faktiškai turi (2015 m. rugsėjo 3 d. Sprendimo *Costea*, C-110/14, EU:C:2015:538, 21 punktas), nei patirtis, kurią šis asmuo gali įgyti minėtų paslaugų srityje, nei jo išipareigojimas atstovauti šių paslaugų naudotojų teisėms ir interesams iš jo neatima „vartotojo“ statuso, kaip jis suprantamas pagal Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnį.
- 40 Iš tiesų sąvokos „vartotojas“ aiškinimas taip, kad ji neapima minėtos veiklos, kliudytų veiksmingai ginti vartotojų teises, kurių jie turi verslininkų, su kuriais sudarė sutartis, atžvilgiu, įskaitant teisę į asmens duomenų apsaugą. Toks aiškinimas būtų nesuderinamas su SESV 169 straipsnio 1 dalyje įtvirtintu tikslu skatinti vartotojų teisę burtis į organizacijas savo interesams ginti.

- 41 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad asmeninės *Facebook* paskyros naudotojas nepraranda „vartotojo“ statuso, kaip jis suprantamas pagal šią nuostatą, jei publikuoja knygas, skaito pranešimus, administruoja interneto svetaines, renka aukas ir perima daugelio vartotojų reikalavimus, siekdamas juos pareikšti teisme.

Dėl antrojo klausimo

- 42 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 44/2001 16 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad ji netaikoma tuomet, kai vartotojas pareiškia ieškinį savo gyvenamosios vietos teisme, siekdamas apginti ne vien savo, bet ir kitų vartotojų, gyvenančių toje pačioje valstybėje narėje, kitose valstybėse narėse ar trečiojoje šalyje, jam perleistus reikalavimus.
- 43 Šiuo klausimu pirmiausia primintina, kad Reglamento Nr. 44/2001 II skyriaus 4 skirsnyje įtvirtintos jurisdikcijos taisyklės leidžia nukrypti tiek nuo bendrosios jurisdikcijos taisyklės, nustatytos šio reglamento 2 straipsnio 1 dalyje, pagal kurią jurisdikcija priskiriama valstybės narės, kurios teritorijoje yra atsakovo nuolatinė gyvenamoji vieta, teismams, tiek nuo to paties reglamento 5 straipsnio 1 punkte numatytos specialiosios jurisdikcijos sutarčių srityje taisyklės, pagal kurią kompetentingas teismas yra vietos, kur įsipareigojimas, kuriuo grindžiamas skundas, buvo įvykdytas arba turi būti įvykdytas, teismas. Todėl šios taisyklės turi būti aiškinamos griežtai (žr. 2015 m. sausio 28 d. Sprendimo *Kolassa*, C-375/13, EU:C:2015:37, 28 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 44 Teisingumo Teismas taip pat jau yra pažymėjęs, kad Reglamento Nr. 44/2001 15 ir paskesniuose straipsniuose įtvirtintą specialiąją tvarką paskatino siekis apsaugoti vartotoją, laikomą ekonomiškai silpnesne ir teisiškai mažiau išprususia sutarties šalimi, todėl vartotojas saugomas tik tuomet, kai jis pats yra ieškovas arba atsakovas byloje. Taigi vartotojas, kuris pats nėra atitinkamos vartojimo sutarties šalis, negali remtis vartotojo gyvenamosios vietos teismų jurisdikcija (šiuo klausimu žr. 1993 m. sausio 19 d. Sprendimo *Shearson Lehman Hutton*, C-89/91, EU:C:1993:15, 18, 23 ir 24 punktus). Tai taikoma ir vartotojui, kuriam kiti vartotojai perleido savo reikalavimus.
- 45 Iš tiesų minėto reglamento 16 straipsnio 1 dalyje su vartotojais sudarytų sutarčių srityje nustatytos jurisdikcijos taisyklės pagal šios nuostatos tekstą taikomos tik vartotojo kitai sutarties šaliai pareikštam ieškiniumi, o tai neišvengiamai reiškia, jog vartotojas su atitinkamu verslininku turi būti sudaręs sutartį (2015 m. sausio 28 d. Sprendimo *Kolassa*, C-375/13, EU:C:2015:37, 32 punktas).
- 46 Sąlyga, kad vartotojas ir verslininkas, kuriam pareikštas ieškinys, būtų sudarę sutartį, leidžia garantuoti jurisdikcijos priskyrimo numatomumą, kuris yra vienas iš Reglamento Nr. 44/2001 tikslų, kaip matyti iš šio reglamento 11 konstatuojamosios dalies.
- 47 Galiausiai, priešingai, nei šioje byloje teigė M. Schrems ir Austrijos bei Vokietijos vyriausybės, tai, kad vartotojas, reikalavimų perėmėjas, bet kuriuo atveju gali savo gyvenamosios vietos teisme pareikšti ieškinį dėl reikalavimų, kuriuos jis asmeniškai kildina iš su atsakovu sudarytos sutarties ir kurie yra panašūs į jam perleistus reikalavimus, nereiškia, kad šis teismas taip pat yra kompetentingas nagrinėti perleistus reikalavimus.
- 48 Iš tiesų, kaip Teisingumo Teismas yra pažymėjęs kitomis aplinkybėmis, kreditoriaus reikalavimų perleidimas negali turėti reikšmės nustatant jurisdikciją turintį teismą (2013 m. liepos 18 d. Sprendimo *ÖFAB*, C-147/12, EU:C:2013:490, 58 punktas ir 2015 m. gegužės 21 d. Sprendimo *CDC Hydrogen Peroxide*, C-352/13, EU:C:2015:335, 35 punktas). Darytina išvada, kad kitų teismų negu aiškiai nurodyti Reglamente Nr. 44/2001 jurisdikcija negali atsirasti tuomet, jei vienas ieškovas pareiškia kelių

asmenų reikalavimus. Taigi, kaip iš esmės savo išvados 98 punkte pažymėjo generalinis advokatas, toks perleidimas, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, negali sukurti naujos specialiosios jurisdikcijos vartotojui, reikalavimų perėmėjui.

- 49 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti, kad Reglamento Nr. 44/2001 16 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad ji netaikoma tuomet, kai vartotojas pareiškia ieškinį savo gyvenamosios vietos teisme, siekdamas apginti ne vien savo, bet ir kitų vartotojų, gyvenančių toje pačioje valstybėje narėje, kitose valstybėse narėse ar trečiosiose šalyse, jam perleistus reikalavimus.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 50 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

1. 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 15 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad asmeninės *Facebook* paskyros naudotojas nepraranda „vartotojo“ statuso, kaip jis suprantamas pagal šią nuostatą, jei publikuoja knygas, skaito pranešimus, administruoja interneto svetaines, renka aukas ir perima daugelio vartotojų reikalavimus, siekdamas juos pareikšti teisme.
2. Reglamento Nr. 44/2001 16 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad ji netaikoma tuomet, kai vartotojas pareiškia ieškinį savo gyvenamosios vietos teisme, siekdamas apginti ne vien savo, bet ir kitų vartotojų, gyvenančių toje pačioje valstybėje narėje, kitose valstybėse narėse ar trečiosiose šalyse, jam perleistus reikalavimus.

Parašai.